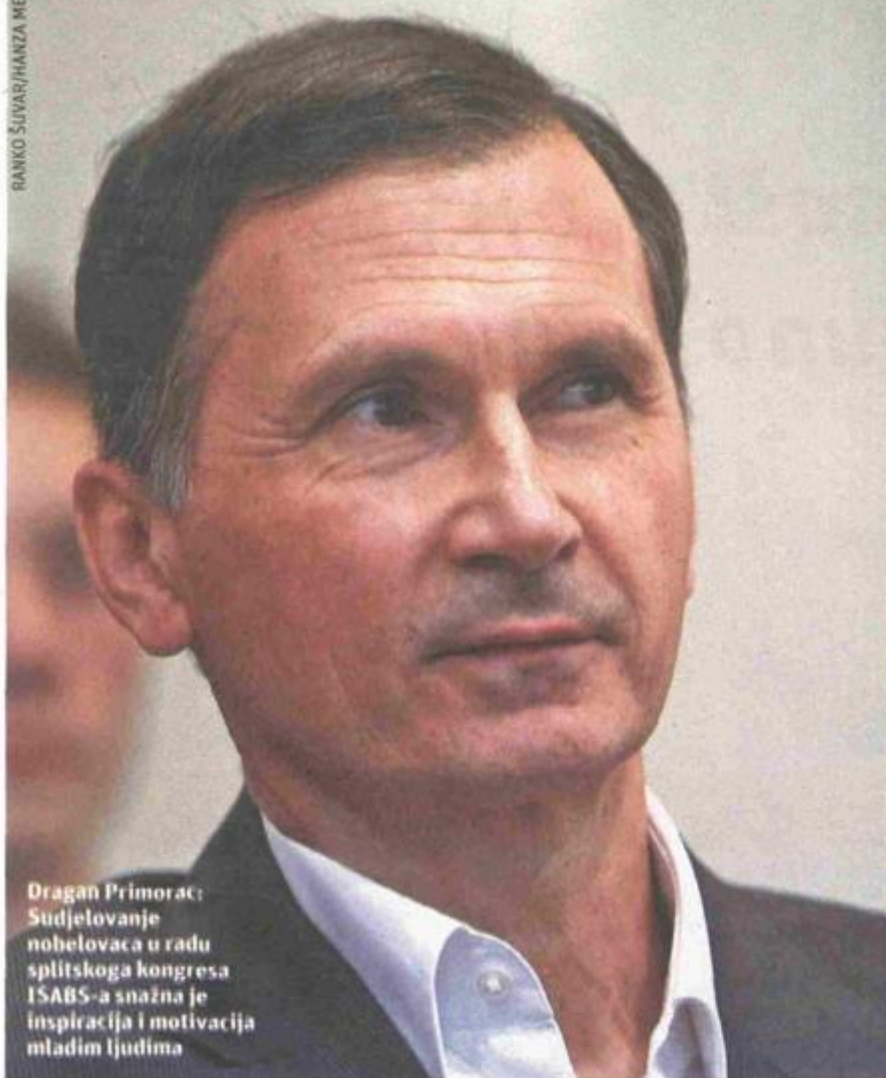

Prof. dr. DRAGAN PRIMORAC, PREDSDJEDNIK ISABS-a:

RANKO ŠUVAR/HANZA MEDIA

Dragan Primorac: Sudjelovanje nobelovaca u radu splitskoga kongresa ISABS-a snažna je inspiracija i motivacija mladim ljudima

SPLIT I HRVATSKU smještamo na svjetsku mapu znanosti

➔ Moj znanstveni put započeo je u Splitu, u njemu su mi se dogodile stvari koje su me oblikovale kao osobu i poslije kao liječnika i znanstvenika. Studentima uvijek govorim da je izvrsnost pitanje izbora, a ne slučajnosti, i da je najbolji način da osiguraju budućnost da je kreiraju sami

Hrvatska je od danas centar svjetske znanosti. U Splitu, naime, počinje 11. kongres u organizaciji jednog od najuglednijih međunarodnih znanstvenih društava iz područja personalizirane medicine te kliničke i sudske genetike (International Society of Applied Biological Science – ISABS) na kojemu će se okupiti svjetska krema iz tih znanstvenih područja, uključujući i čak četvero dobitnika Nobelove nagrade.

DIVNA ZENIĆ RAK

Zahvaljujući tom skupu, i Hrvatska je brendirana na svjetskoj znanstvenoj karti, a među najzaslužnijima za sve to je prof. dr. Dragan Primorac, hrvatski pedijatar, genetičar i forenzičar, profesor na medicinskim fakultetima u Splitu, Osijeku i Rijeci, te na prestižnim američkim sveučilištima New Haven i Penn State.

– U pravu ste, radi se o pozicioniranju Hrvatske u svjetskoj znanosti. Skup organiziraju International Society for Applied Biological Sciences (ISABS), vodeća američka zdravstvena institucija Mayo Clinic i Specijalna bolnica "Sv. Katarina", i to u suradnji s Američkom akademijom za forenzične znanosti i nizom drugih institucija, među kojima je i Sveučilište u Splitu. Tijekom zadnjih 20 godina u radu ISABS-ovih konferencija sudjelovalo je oko 5000 znanstvenika, 600 pozvanih predavača, iz ukupno 70 država svijeta. Sudjelovanje dobitnika Nobelove nagrade u radu kongresa snažna je in-

spiracija i motivacija mladim ljudima. U radu ovogodišnjega kongresa sudjeluju nobelovci čiji je doprinos razvoju svjetske znanosti nemjerljiv: prof. Paul Modrich, prof. Avram Hershko, prof. Robert Huber, prof. Ada Yonath, a prijašnjih su godina sudjelovali i nobelovci prof. Richard Roberts, prof. Aaron Ciechanover te prof. Harald zur Hausen.

Personalizirana medicina

Koje su teme ovogodišnjega kongresa?

– U kliničkom djelu kongresa glavna je ovogodišnja tema personalizirana medicina. Osnova koncepta personalizirane ili, kako se odnedavno naziva, precizne medicine temelji se na poznavanju i razumijevanju procesa na molekularnoj razini, što je istodobno ključno i u dizajniranju terapijskog postupka. Drugim riječima, analizom genoma dobivaju se informacije koje mogu biti važne za prevenciju nastanka bolesti, u ranoj dijagnostici, ali i pri odabiru optimalnog liječenja i praćenja učinkovitosti terapije. "Prava terapija za pravog pacijenta u pravo vrijeme" ključna je sintagma personalizirane medicine, a posebno je značajna kad je riječ o farmakogenomici. Uz to, naglasak će biti epigenomici, staničnoj i genskoj terapiji, te na imunoterapiji, regenerativnoj medicini, gli-komici, farmakogenomici, forenzičkoj i antropološkoj genetici. U sekciji za antropologiju obradit će se niz iznimno zanimljivih tema poput genetičkih dokaza interakcije anatomske modernog čovjeka i

neandertalca, DNA rekonstrukcije kretanja prvih Homo sapiensa koji su napustili Afriku prije 150.000 godina, dok će se u sekciji za forenzičke znanosti posebno obraditi teme vezane uz forenzičku fenotipizaciju, analizu X i Y kromosoma, mitohondrijsku DNA, sekvenciranje sljedeće generacije u forenzici... Partner vam je čuvena američka Mayo Clinic...

– Ponosni smo na to partnerstvo koje traje još od 2003. godine. Ove godine smo napravili još jedan značajan iskorak i prije početka konferencije Mayo Clinic je održala izuzetno zanimljivu radionicu iz epigenomike, jedinstvenu u Europi. Inače, o snazi i utjecaju Mayo Clinic na globalnom tržištu najbolje govori podatak da je prema U.S. News and World Reports najbolje rangirana bolnica u SAD-u, u kojoj radi 63.000 zaposlenih i čiji su godišnji prihodi veći od 11 milijardi američkih dolara.

ISABS je i pridružena organizacija Američkoj akademiji za forenzičke znanosti?

– Prije nekoliko godina ISABS

Mladim kolegama poručio bih ono što je meni prije niz godina dragi prijatelj i nobelovac Shimon Peres: 'No room for small dreams.' Ili, u slobodnom prijevodu: 'Sanjajte veliko kako bi vam se velike stvari i dogodile'

je postao suradna institucija Američke akademije forenzičkih znanosti, što je od osnivanja Akademije drugo takvo partnerstvo u svijetu. Američka akademija za forenzičke znanosti najprestižnija je svjetska organizacija iz područja forenzičkih znanosti, sa sjedištem u Colorado Springsu, i ima više od 7000 članova iz 50 saveznih država SAD-a, Kanade te iz 74 pridružene države svijeta. U njezinu radu sudjeluju djelatnici američke vojske, državnih policija, ministarstva pravosuđa, državnog odvjetništva, organizacije Federal Bureau of Investigation (FBI), The Drug Enforcement Administration (DEA), suci, odvjetnici, profesori i znanstvenici s američkih znanstvenih institucija i sveučilišta.

Ova je godina iznimno uspješna za vas. Nakon nagrade Američke akademije za forenzičke znanosti u veljači, dobili ste i najveće priznanje Splitskog sveučilišta, i to, kako je istaknuo rektor Dragan Ljutić, za nemjerljiv doprinos njegovu razvoju. Među ostalim, najzaslužniji ste za izgradnju Kampusa.

– Split je moj grad i neizmerno ga volim i zato mi Povelja puno znači. Veliki je privilegij biti u mogućnosti činiti dobro svom narodu i svojoj domovini. Izuzetna mi je čast i zadovoljstvo primiti ovo priznanje, koje će mi biti dodatna poticaj da mome gradu Splitu, ali i Hrvatskoj pomognem da se još bolje pozicioniraju na svjetskoj znanstvenoj karti. Velika hvala rektoru prof. dr. Draganu Ljutiću i članovima Senata koji su me predložili za

ovu nagradu, a moje znanje, iskustvo i kontakte uvijek ću stavljati na raspolaganje Splitu i Hrvatskoj.

Bez obzira na to koje rezultate postizete i na kojem kontinentu boravite, čini se da se uvijek vraćate u Split?

– Moj znanstveni put započeo je u Splitu. Ali u Splitu su mi se dogodile stvari koje su me oblikovale kao osobu i poslije kao liječnika i znanstvenika. Nikada neću zaboraviti trenutke kad sam kao dio prve generacije juniora Hajduka prešao sa Starog placa na Poljud, pod vodstvom trenera i danas dragog prijatelja Sergeja Krešića, ili kad sam ostvarivao prve značajne rezultate u atletici dok sam trenirao AK Split 80. Nikada neću zaboraviti ni dane kad sam osnivao Taekwondo klub Kocunar... Stoga, Split je jednostavno dio mene i tako će biti uvijek.

Budućnost medicine

Vaši rezultati pokazuju mladima da se bez obzira na veličinu grada ili zemlje iz koje dolaze mogu popeti do samog svjetskog vrha medicine i znanosti. – Studentima i mladim kolegama uvijek govorim da je izvršno pitanje izbora, a ne slučajnosti, i da je najbolji način da osiguraju izvjesnu budućnost zapravo da je kreiraju sami. Moj životni put odredila je nekolicina ljudi i mojih suradnika. Među njima moj tadašnji profesor, a danas dragi prijatelj prof. Matko Marušić. Matko je zaslužan za edukaciju niza danas svjetski priznatih liječnika i znanstvenika kojima je preko svojih kontakata omogućio edukaciju pr-

venstveno u SAD-u. Mnogi od njih danas žive i rade u Splitu. Nikada neću zaboraviti njegovu rečenicu: "Bez obzira na sve tvoje uspjehe i rezultate, oko jedne stvari nikada ne moj raditi kompromise – tvoj život mora biti čist, bez mrlje, kao ova čista čaša koju držim u ruci." Uz to, mladim kolegama bih poručio ono što je meni prije niz godina dragi prijatelj i nobelovac Shimon Peres: "No room for small dreams." Ili, u slobodnom prijevodu: "Sanjajte veliko kako bi vam se velike stvari i dogodile."

Jeste li kao mladi liječnik znali u kojem će smjeru krenuti vaša karijera?

– Medicina je oduvijek bila moja ljubav. Kad sam kao mladi liječnik došao u dodir s molekularnom medicinom, shvatio sam da će moj životni put biti spoj znanosti i kliničke medicine. Taj se koncept danas popularno naziva translacijska medicina. Velik je privilegij biti dio tima koji pridonosi razvoju znanosti, nečemu što će u konačnici utjecati na ljudsko zdravlje. ●

Nikad neću zaboraviti rečenicu Matka Marušića: 'Bez obzira na sve tvoje uspjehe i rezultate, oko jedne stvari nikad ne moj raditi kompromise – tvoj život mora biti čist, bez mrlje, kao ova čista čaša koju držim u ruci'